

Laagvliegroutes Lelystad Airport slecht voor de gezondheid

Samenvatting

In opdracht van de werkgroep Laagvliegroutes NEE (Friesland) is een medische literatuurstudie gedaan naar de gevolgen voor de gezondheid van burgers onder laagvliegroutes. De auteurs zijn vanuit hun medische achtergrond zeer bezorgd over de gezondheidsrisico's die zullen ontstaan als gevolg van de aanstaande uitbreiding van Lelystad Airport.

Gebleken is dat de toegepaste rekenmethodiek voor geluidsbelasting in het Milieu Effect Rapport (MER) Lelystad Airport, niet correct is en dat de lange lage vliegroutes grote milieueffecten tot ver buiten onderzocht gebied veroorzaken. (Bron: Positionpaper Leon Adegeest (HoogOverijssel) 6-11-2017). Deze bevindingen kunnen consequenties hebben voor de gezondheid van mensen buiten het onderzochte MER-gebied. De studie omvat relevante medische literatuur en rapporten, die bekend verondersteld mogen worden ten tijde van de toetsing van de Commissie m.e.r. op 12-11-2014.

De literatuur is beoordeeld op gezondheidseffecten door geluidsoverlast en fijn- en ultrafijnstof. Vervolgens is gekeken wat er specifiek wordt vermeld in het MER van Lelystad Airport over gezondheid in relatie tot geluidsoverlast en fijn- en ultrafijnstof. In de studie is ook het berekenen van schade als gevolg van milieueffecten betrokken. Voor dat doel is de maatschappelijke kosten-baten analyse (MKBA) beoordeeld.

In deze studie komen we tot de volgende **conclusies**:

- De overheid is nalatig geweest in de voorbereiding van uitbreiding Lelystad Airport. Noodzakelijke herindeling van het luchtruim had vanaf het jaar 2009 gerealiseerd kunnen worden. Door dit na te laten is het risico op gezondheidsschade serieus toegenomen;
- De Alderstafel had moeten onderkennen dat er een onveilige en overlastgevende situatie voor de gezondheid van mensen zou ontstaan door het opgelegde kader van routespecifieke hoogtebeperkingen bij de uitbreiding van Lelystad Airport;
- Het aantal ernstig gehinderden en slaapverstoorden is veel te laag ingeschat in het MER. Wanneer men onder de laagvliegroutes piekgeluid in relatie tot achtergrondgeluid berekent, is de verwachting dat honderdduizenden mensen overlast zullen ervaren tussen 6.00 uur 's ochtends tot 23.00 uur 's avonds;

- Het MER vermeldt niet het aantal mensen met extra risico op hoge bloeddruk ten gevolge van geluidsoverlast;
- Het MER negeert de zeer schadelijke ultrafijnstof emissie door vliegverkeer. De uitstoot van juist dit ultrafijnstof zal leiden tot extra risico op hart-en vaatziekten, longaandoeningen en aandoeningen van het centraal zenuwstelsel in de directe omgeving van Lelystad Airport;
- Door het gebruik van laagvliegroutes is onzeker of dit gebied niet veel groter uitvalt dan het studiegebied van het MER (10 bij 10 km);
- De kosten-batenanalyse van Lelystad Airport geeft een te rooskleurig beeld weer. Wanneer schade aan gezondheid veroorzaakt door geluidsoverlast en fijn en-ultrafijnstof correct in beeld wordt gebracht zal het kostenplaatje totaal anders uitvallen.

Aanbevelingen:

- Het MER moet over. Er zal onder de laagvliegroutes en bij Lelystad Airport niet alleen gekeken moeten worden naar geluidsoverlast, maar ook naar fijn- en ultrafijnstof;
- Het meten van geluid en concentraties van fijn- en ultrafijnstof is nodig. Zowel een nulmeting, als monitoring van geluid en emissies bij uitbreiding van het aantal vluchten;
- Vliegveld Lelystad mag pas open na herindeling van het luchtruim, waarbij snel stijgen en in glijvlucht dalen is gewaarborgd, teneinde de gezondheidsschade aan mensen te beperken.

Door: Drs L. Beijderwellen (huisarts) en Msc S.Botschuijver (moleculair bioloog en promovendus)

Datum: 12-12-17